

בש"פ 3449/14 - יונתן מור נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3449/14

לפני: כבוד השופט י' דנציגר

המבקש: יונתן מור

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור לפי סעיף 53(א)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996) על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז במ"ת 10473-01-14 מיום 10.4.2014 שניתנה על ידי כבוד השופטת ר' רז

תאריך הישיבה: י"ט באייר תשע"ד (19.5.14)

בשם המבקש: עו"ד דוד גולן

בשם המשיבה: עו"ד אייל כהן

החלטה

לפני בקשת רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז (השופט י' שפסר) בעמ"ת 24908-04-14 מיום 7.5.2014 אשר דחה את ערעור המבקש על החלטת בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה (השופטת ר' רז) במ"ת 10473-01-14 מיום 10.4.2014 אשר דחה את בקשת המבקש להקל בתנאי מעצר הבית בו הוא נתון.

העובדות לפי כתב האישום וההליכים הקודמים

1. ביום 28.1.2014 נהג המבקש ברכב פרטי בהיותו פסול לנהיגה וללא ביטוח תקף, וזאת בידועו כי הוא פסול לנהיגה. פסילה זו מקורה בגזר דין אשר הושת על המבקש ביום 9.7.2013 בגין הרשעתו בעבירות של נהיגה בשכרות ותחת השפעת סם. בשל הרשעה זו הושת על המבקש גם עונש מאסר מותנה בן שישה חודשים.

2. בד ובד עם הגשת כתב האישום הגישה המשיבה בקשה לעצור את המבקש עד לתום ההליכים נגדו. ביום 29.1.2014 הורה בית המשפט השלום על השמת המבקש במעצר בית לילי בביתו. בית המשפט עמד על עברו הפלילי המכביד של המבקש הכולל עבירות רכוש, אלימות, העלבת עובד ציבור ועבירות סמים. כמו כן, ביום 12.1.2014 נדון המבקש לעונש מאסר בן שישה חודשים לריצוי בדרך של עבודות שירות החל מיום 20.2.2014, וזאת בשל הרשעתו בעבירות אלימות, עבירות כלפי שוטרים והחזקת סכין (ת"פ 562-07-11). עם זאת, המבקש לא הורשע בעבר בעבירה של נהיגה בזמן פסילה, והעבירות הפליליות האחרונות שעבר בוצעו בשנת 2011. בהתאם לכך, בית המשפט מצא כי נישואי המבקש והולדת ילדיו שינו את אורחות חייו, באופן בו די בהשמתו במעצר בית לילי כדי לאיין את מסוכנותו. המשיבה עררה על החלטת בית המשפט השלום וביום 30.1.2014 ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי אשר קיבל את הערר והורה על השמת המבקש במעצר בית מלא. בית המשפט הדגיש בהחלטתו את עברו הפלילי המכביד של המבקש, ותאר את המבקש כפורע חוק אשר אינו נרתע מהליכים משפטיים, וכמי שאין ליתן בו אמון.

ביום 10.2.2014 הרשיע בית משפט השלום את המבקש על פי הודאתו בעבירות המיוחסות לו. בית המשפט הפנה את המבקש לממונה על עבודות השירות (להלן: הממונה) לצורך קבלת חוות דעת בעניין התאמתו לביצוע עונשו בדרך של עבודות שירות. ביום 19.2.2014 קיבל בית משפט השלום את בקשת המבקש לשנות את תנאי מעצר הבית באופן בו יתאפשר לו לצאת ולרצות את עונש עבודות השירות אשר הוטל עליו בתיק אחר. בית המשפט העיר כי דחיית הבקשה הייתה מאיינת את אפשרות המבקש לבצע את עבודות השירות.

3. ביום 10.4.2014 דחה בית המשפט את בקשת המבקש לשנות את תנאי מעצר הבית בו הוא נתון באופן שיתאפשר לו לצאת ולעבוד בשעות אחר הצהריים. בית המשפט קבע כי בקשת המבקש אינה מגלה עובדות חדשות, שינוי נסיבות או פרק זמן ניכר שעבר מאז התקבלה ההחלטה להקל בתנאי מעצר הבית. בית המשפט קבע כי אין להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי לפיה אין במעצר בית לילי כדי לאיין את מסוכנות המבקש.

המבקש ערר על החלטה זו וביום 7.5.2014 החליט בית המשפט המחוזי לדחות את הערר. בית המשפט העיר כי החלטת בית משפט השלום להפנות את המבקש לממונה אינה מהווה שינוי נסיבות המצדיק קבלת הבקשה. בית המשפט הזכיר כי בית המשפט קמא ציין כי בהחלטה להפנות את המבקש לממונה אין כדי ליצור אצל המבקש ציפייה שבית המשפט יאמץ את חוות דעת הממונה. כן העיר בית המשפט כי יציאת המבקש לביצוע עבודות שירות אינה שקולה לצמצום מעצר הבית בו הוא נתון, שכן עבודות

השירות מפוקחות באופן הדוק על ידי שירות בתי הסוהר. בית המשפט קבע כי צמצום מעצר הבית לא יביא לאיון מסוכנות המבקש וכאמור – דחה את הבקשה. כנגד החלטה זו הגיש המבקש את בקשת רשות הערר שלפני.

עיקר נימוקי הבקשה

4. המבקש – באמצעות בא כוחו עו"ד דוד גולן – טוען כי שגה בית המשפט המחוזי כאשר בחן את מסוכנותו. לשיטת המבקש, אין לדון בשאלת המסוכנות במסגרת ערר על החלטה בבקשה לעיון חוזר בתנאי מעצר, אלא יש למקד את הדיון בשאלת שינוי הנסיבות וחלופי הזמן. המבקש מוסיף כי היה על בית המשפט לבחון את חלופי הזמן ממועד החלטת המעצר המקורית, ולא ממועד קבלת ההחלטה האחרונה בתיק, כפי שנעשה. לטענת המבקש חלופי הזמן הביא להרעת מצבו הכלכלי באופן ניכר, הרעה המצדיקה קבלת בקשתו. כן טוען המבקש כי תחילת ריצוי עונש עבודות השירות מהווה שינוי נסיבות משמעותי. המבקש מסביר כי התרת יציאתו לביצוע עבודות השירות מעידה על האמון אשר רוכש לו בית המשפט, ועל העדר המסוכנות הנשקפת ממנו. לטענת המבקש, אמון זה צריך שיאפשר לו לצאת לעבוד ולפרנס את משפחתו. כן טוען המבקש כי הפנייתו לממונה יצרה בליבו ציפייה כי עונשו ירוצה בדרך של עבודות שירות, ציפייה המהווה אף היא שינוי נסיבות המצדיק את קבלת בקשתו. המבקש מציין בעניין זה כי העיון בתיק העיקרי וקבלת חוות דעת הממונה נדחו עד לסיום ריצוי עונש עבודות השירות אותו הוא מרצה. לטענתו, אף בכך יש כדי ליצור בליבו ציפייה המצדיקה את קבלת בקשתו. המבקש מוסיף וטוען כי העובדה שאין הוא רשאי לצאת לעבודה בעת שהוא מרצה את עונש עבודות השירות מהווה "ענישה כפולה ומכופלת".

המבקש טוען כי יש לקבל את בקשתו ולדון בערר שהגיש על אף שמדובר בבקשת רשות ערר ב"גלגול שלישי". המבקש מפנה למספר פסקי דין של בית משפט זה בהם הוער כי ראוי לאמץ גישה גמישה ביחס לשמיעת בקשות רשות ערר בנושא מעצרים.

בדיון לפני הדגיש בא כוח המבקש את המצב הכלכלי הקשה אליו נקלע המבקש כתוצאה מאי יכולתו לצאת לעבודה. בא כוח המבקש ציין כי המבקש הוא אב לשני תינוקות וכי אשתו אינה יכולה לעבוד, בין היתר משום שהיא נדרשת לפקח על המבקש.

תמצית טענות המשיבה

5. המשיבה – באמצעות בא כוחה עו"ד אייל כהן – טוענת כי הבקשה אינה מגלה עילה למתן רשות ערעור בגלגול שלישי. לטענת המשיבה, לא הוצג טעם של ממש מדוע יש לעיין מחדש בהחלטת בית המשפט קמא בדבר תנאי מעצר הבית. לשיטתה, המבקש לא הציג עובדות או נסיבות חדשות אשר נוצרו אחרי מתן ההחלטה. המשיבה מדגישה כי אין בהתרת היציאה לעבודות שירות כדי להוות עובדה חדשה שכזו. המשיבה מציינת כי בית המשפט קמא ציין במפורש כי אין בהפניית המבקש לממונה כדי ליצור ציפייה כי בית המשפט יקבל את המלצת הממונה. המשיבה מוסיפה כי הערכאות השונות שדנו בעניינו של המבקש "הלכו כבדת דרך ארוכה" לקראתו, בין היתר בכך שהוטל עליו עונש עבודות שירות בתיק האחר ובכך שהתאפשר לו לצאת ולבצע עונש זה חרף מעצר הבית בו הוא נתון. המשיבה מזכירה כי למבקש עבר פלילי עשיר וכן עבר תעבורתי מכביד.

דיון והכרעה

6. לאחר שעיינתי בבקשה ובנספחיה וכן בטענות הצדדים בדיון לפני הגעתי למסקנה כי יש ליתן לקבל את הבקשה, לדון בבקשת רשות הערר כאילו הייתה ערר בהתאם לסעיף 53(א1)(2) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), תשנ"ו-1996 - ולקבל את הערר.

7. כידוע, רשות ערר ב"גלגול שלישי" על החלטה בענייני מעצר וחלופת מעצר תינתן במשורה ובמקרים חריגים. בבואו לבחון האם ליתן רשות ערר, על בית המשפט לבחון האם הבקשה עומדת באמות המידה שהתוו בבר"ע 103/82 חנין חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982), שעיקרן קיומה של שאלה משפטית או ציבורית החורגת מענייני הפרטי של המבקש [ראו, למשל: בש"פ 3449/13 אהרון נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (16.5.2013); בש"פ 1260/13 עדאל נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (25.2.2013)]. בנוסף למבחנים אלו, על בית המשפט לבחון האם הבקשה מגלה נסיבות מיוחדות המצדיקות מתן רשות כאמור או האם ההחלטה מושא הבקשה פוגעת פגיעה מוחשית ובלתי מוצדקת בזכויות המבקש [ראו, למשל: בש"פ 1061/12 כאזם נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (3.2.2012); בש"פ 684/12 ברטל נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (31.1.2012)].

8. עיון בבקשה מגלה כי קיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות מתן רשות ערר, וכי אם לא תינתן רשות כאמור עלול להיגרם למבקש נזק שאינו סביר בנסיבות העניין. המבקש מצוי במעצר בית כשלושה וחצי חודשים. בהתאם ללוח הזמנים שהתווה בית המשפט קמא, צפוי המבקש להיוותר במעצר בית למצער עד לתום ריצוי עונש עבודות השירות שהושת עליו ועריכת חוות דעת הממונה בעניינו. משך הזמן בו מצוי המבקש במעצר בית מצדיק עיון חוזר בהחלטת המעצר [השוו: בש"פ 2254/08 ברקו נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (19.3.2008)]. בחינת נתון זה על רקע העבירות בהן הורשע המבקש, נסיבותיו האישיות והמועד בו צפוי להסתיים מעצר הבית מגלה כי ראוי להיעתר לבקשה.

9. המבקש הואשם והורשע בעבירות תעבורה שונות שעיקרן נהיגה בזמן פסילה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961, עבירה שבצידה עונש של שלוש שנות מאסר. מבלי להמעיט בחומרתן של עבירות אלה, נדמה כי ניתן להעריך כי לא יושת על המבקש העונש המירבי הנקוב בצידן. הואיל ומתקיים יחס מסוים של שקילות בין העונש הצפוי למבקש באם יורשע לבין אורך תקופת המעצר ותנאיה, מטה נתון זה את הכף, בשלב זה, לטובת קבלת הערר. לכאורה, לא ניתן לקבוע כי טענת המבקש לפיה דחיית מועד מתן גזר הדין יכול שתיצור ציפייה, אם כי מוגבלת, כי יוטל עליו עונש לריצוי בדרך של עבודות שירות משוללת כל יסוד. אמנם, בית המשפט קמא הזהיר את המבקש כי לא יהיה מחוייב בחוות דעת הממונה וכי בהפנייתו לממונה כדי ליצור בליבו ציפייה כי בית המשפט יאמץ את חוות הדעת. ואולם, נפקותה המעשית של ההחלטה לעכב את מתן גזר הדין עד לסיום ריצוי עונש עבודות השירות וקבלת חוות דעת הממונה היא הותרת המבקש במעצר בית למשך תקופה ארוכה. הדעת נותנת כי לא תוטל הכבדה שכזו אלא כאשר קיימת אפשרות שאינה זניחה כי יושת על המבקש עונש שירוצה בדרך של עבודות שירות. מובן כי ציפייה מסוימת זו אינה מחייבת כהוא זה את בית המשפט קמא בבואו לגזור את דין המבקש [השוו: ע"פ 8704/08 הייב נ' מדינת ישראל, פסקה 10 לפסק דיני (23.4.2009); ע"פ 4894/13 סלע נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (23.1.2014)], מה גם שלא ניתן להעריך בשלב זה מה תהיה המלצתו של הממונה. אף על פי כן, בשלב זה של בחינת תנאי חלופת המעצר, יש בעיכוב מתן גזר הדין כדי לתמוך בקבלת הערר.

10. שיקול נוסף התומך בקבלת הערר הוא טענת המבקש בדבר הקשיים הכלכליים אליהם נקלעו הוא ומשפחתו עקב מעצר הבית בו הוא נתון. בית משפט זה עמד פעמים רבות על כך שראוי לאפשר, ככל הניתן, למי ששוחרר לחלופת מעצר לעבוד ולפרנס את עצמו ואת משפחתו [ראו, למשל: בש"פ 2857/06 ממנ נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (11.4.2006); בש"פ 2701/08 גיא נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (8.4.2008); בש"פ 5248/13 זועבי נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (1.8.2013); בש"פ 2748/10 מלכה נ' מדינת

ישראל, פסקה 9 (15.4.2010)]. אף במקרה דנן ראוי לאפשר למבקש לצאת ולפרנס את משפחתו, וזאת במיוחד לנוכח משך הזמן אשר צפוי לחלוף עד לגזירת דינו.

11. עיון בבקשה ובהחלטות שניתנו בעניינו של המבקש, לרבות ההחלטה לשחררו לביצוע עבודות השירות, אינו מגלה מסוכנות ברמה המצדיקה התעלמות ממכלול השיקולים התומכים בשינוי תנאי מעצר הבית. מסקנה זו נתמכת בכך שבתקופת מעצר הבית לא נרשמו תקריות חריגות או הפרה של תנאי השחרור. המבקש התמיד בהתנהגות תקינה זו אף בעת יציאתו לריצוי עונש עבודות השירות.

12. אשר על כן – הערר מתקבל. התיק יוחזר לבית משפט השלום לצורך קביעת תנאי מעצר הבית הלילי לרבות אפשרות היציאה לעבודה, תנאי הפיקוח והערובה.

ניתנה היום, כ"א באייר תשע"ד (21.5.2014).

ש ו פ ט